

TÜRKİYE - AVRUPA TOPLULUĞU GÜMRÜK BİRLİĞİNDE

ELEKTRO-MEKANİK SANAYİNİN REKABET DURUMU

ÖZET DEĞERLENDİRME

Gümrük Birliğinde, Türkiye ile AT üyeleri arasındaki ticarete gümrük vergileri ve her türlü esetkili vergi, resim ve harçlar sıfırlanacak, her türlü kota ve esetkili kısıtlamalar ve engeller kaldırılacaktır.

Türkiye, AT dışı ülkelerle dış ticaretinde, AT'nin dış ticaret kurallarına uyacak, Ortak Gümrük Tarifesi OGT'yi uygulayacak ve beş yıl içinde AT'nin yapmış olduğu dış ticaret anlaşmalarını üstlenecektir.

YANİ TÜRK SANAYİ ÜRÜNLERİ, AT KURALLARINA UYMALARI KOŞULU İLE HİÇBİR ENGELLE KARŞILAŞMADAN, AT'YE İHRAÇ EDİLİRKEN, AT SANAYİ ÜRÜNLERİ DE, DÜZGÜN REKABET KOŞULLARI İLE İŞLEYEN TÜRK PAZARINA HİÇBİR ENGELLE KARŞILAŞMADAN GİRİP, SATILABİLECEKTİR.

ARTIK REKABET TÜRK İÇPAZARINDA YAPILACAKTIR.

1 - Elektrik Mühendisliği sektörü (elektrik ve elektronik sektörü), ürünlerinin ekonomik ve teknolojik farklılıkları dolayısıyla diğer sanayi kollarını yakından etkileyen, önemli ve anahtar bir üretim alanıdır.

2 - Bu sektör AT sanayii üretiminin % 10'dan fazlasını ve Türk sanayiinin de % 4,25'ini yaratmaktadır.

3 - Uzun yıllar Elektrik Mühendisliği Sanayi içinde, elektromekanik sanayi kolu büyük yer tutmaktadır. Son yıllarda elektronik sanayiinde gerçekleştirilen mzh ve büyük gelişme sonucu, bu sanayi kolu grup içindeki payı % 50'den % 60'a yükseltmiştir.

HATUK CEYLAN
ELEKTROMEKANİK

EMSAD-Elektromekanik Sanayiciler Derneği tarafından yaptırılan
Kasım 1995

396 - ELEKTRİK 47
MÜHENDİSLİĞİ 71

4 - Türk sanayiinde de elektrikli makinaların payı % 40, elektronik sanayiinin ki de % 60 dır.

5 - Elektro-mekanik sanayiinin hemen hemen bütün kollarında AT sanayii dünyanın en büyük sanayiidir.

6 - Her zaman ihracata yönelik olmuştur. Ancak son 20 yıldır gelişen Japonya ve bir ölçüde de Gelişmekte Olan Ülkeler rekabeti karşısında rekabet gücünü yitirmektedir.

7 - AT sanayii içinde de genelde, Almanya elektro-mekanik sanayii en büyüktür. Onu sıra ile, Fransız, İngiliz ve İtalyan sanayileri izlemektedir.

8 - AT Komisyonunun yaptırmış olduğu, üyelerin Avrupa Tek Pazar koşulları içinde rekabet güçleri etüdü elektrikli makina ve malzemelerde yalnız Almanya, Danimarka ve Fransa'nın rekabet gücünün yüksek olduğunu göstermektedir.

9 - AT ihracatının % 60'ı Topluluk içinde, üyeler arasında yapılmaktadır.

10 - ELEKTRO-MEKANİK SANAYİİ İLE İLGİLİ AT KURALLARI:

Elektro-mekanik sanayii ile ilgili, iki önemli AT uygulaması söz konusudur.

— Birincisi : AT, kamu güvenliği ve sağlığını ilgilendiren konularda, AT çapında geçerli olacak ve bütün üyelerde zorunlu olarak uygulanacak (EN) rumuzlu TEK STANDART UYGULAMALARI.

~ İkincisi : AT'DE BÜTÜN KAMU ALIŞLARININ BÜTÜN ÜYELERE AÇIK OLMASI.

Bu çerçevede AT'de uygulanan zorunlu AT Konseyi Kararları ve Standartları:

* Makinaların sağlık ve güvenlik gerekleri direktifi,

* Alçak gerilim elektrik şebekeleri güvenliği direktifi,

* Elektro-magnetik uyum direktifi,

* Patlayıcı ortam için elektrik malzemesi direktifi,

* Elektrikli Ev Aletlerinin gürültü emisyonu. Radyo enterferansı ve Enerji tüketimi konularında 3 direktifi,

* Direktiflere uygun olarak. CENELEC'in çıkardığı (EN) rumuzlu standartlar.

11 - Türk elektro-mekanik sanayiinin, ülkenin tüm sanayi üretimi içindeki payı % 4,25'tir. Bu üretim, iç talebin % 68'ini karşılarken, üretiminin % 10'nu da ihraç etmektedir.

12 - Türk elektro-mekanik sanayiinde küçük işletmeler büyük yer tutmaktadır, özellikle A.G. iç tesisat malzemeleri, büyük ölçüde küçük işletmelerde üretilmektedir. Yapılan araştırmalar, bu boy sanayilerin gümrük birliğinde genellikle rekabet güçleri olmadığını göstermektedir.

13 - Önemli malzemeleri üreten büyük işletmeler ise "yabancı sermaye iştiraki" ile kurulmuşlardır ve gümrük birliğinde rekabet sıkıntılarının olmaması gerekmektedir.

14 - AT'de olduğu gibi, Türkiye'de de elektrik malzemelerinin büyük alıcıları elektrik, üretim, nakil ve önemli ölçüde dağıtımını da elinde tutan Türkiye Elektrik Üretim ve İletim A.Ş. (TEAŞ), Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) ve mahalli dağıtım işletmeleridir. Onları ikinci olarak, sanayiciler izlemektedir.

15- Bu nedenle, büyük ölçüde kamu alımlarına bağlı olan elektro-mekanik sanayimiz, genel olarak sürekli üretim yapamamaktan şikayetçidir, bazı dönemler işsiz kalmaktadır.

16 - Elektro- Mekanik Sanayii pek çok elektrik makinası, malzemesi veya elektrikli cihaz üretmektedir. RAPORUMUZ, EMSAD ÜYELERİNİN UĞRAŞI ALANLARI OLAN KOLLARI

İNCELEYECEKTİR.

17 - ELEKTRİK MAKİNALARI Sanayii ürünleri, elektrik generatörleri, motorları ve transformatörler için AT'de talep 1983'e kadar iyi bir gelişmeden sonra duraklamıştır: bunda baş neden elektrik üretim ve nakil sistemindeki fazla kapasite ve sanayi yatırımlarındaki durgunluk, yani talebin doymasıdır. İhracattaki durgunlukta özellikle Güney-Doğu Asya ve Doğu Bloku ülkelerinden gelen rekabetten ileri gelmektedir.

18 - AT Elektrik Makinaları sektöründe az sayıda büyük firma egemendir ve bu firmalar aynen Türkiye de bulunmaktadır.

Bunlara ek olarak, bazı konularda çok uzmanlaşmış bazı orta boy firmalar bulunmaktadır.

Birçok küçük firma ise bir veya iki tip üzerinde çalışmaktadırlar.

19 - Türkiyede ise talep, ekonominin gelişmesi çerçevesinde sürmektedir.

20 - Avrupa sanayiindeki bu talep sıkıntısı nedeniyle. AT sanayiinin Gümrük Birliği ile birlikte pazarımıza saldırması beklenebilir.

— Ancak AT sanayiinin büyük firmaları zaten pazarımızda bulunmaktadır.

— Türkiye'deki büyük ve orta boy tesislerin genelde kalite problemi yoktur.

— Gümrük Birliği ile birlikte ucuzlayacak ana girdi fiyatları, maliyetleri daha da düşürecekler.

SANAYİCİLERİMİZ GÜMRÜK BİRLİĞİNDE GENELDE AT REKABETİNDE N ÇEKİNMEKTEDİRLER. ANCAK BAZI FARKLI YOLLARLA SÜBVANSİYON ALAN FRANSTZ VE İTALYAN SANAYİCİLERİNDEN BİRAZ ÇAKINMEKTEDİRLER.

21 - Y.G. VE O.G. GERİLİM SALT CİHAZLARI'na AT'de talep şebekenin genişlemesinden değil, hemen tamamen bakımı, yenileme ve

geliştirme yatırımlarından doğmaktadır.

22- - Türkiyede salt teçhizatı üretimi genelde montaja dayanmakta, ithal edilen veya yan sanayiinin ürettiği parçalanıl montajı yapılmaktadır. Genelde yabancı sermayeli büyük veya orta boy firmalar yaptıkları AR+GE çalışmalarına veya ana firmalarından aldıkları yeniliklere dayanarak teknolojilerini geliştirmekte, bunu yapamayan diğerlerinden ise rekabet altında elenecekler vardır, ama bir kısmı düşük kalite ve düşük fiyatlı ürünleri ile bugünkü yerlerini koruyabileceklerdir.

23 - A.G. SALT TEÇHİZATI SANAYİİ : Kontaktör, devre kesicileri = şalterler, parafudrlar^/KABLO SANAYİİ yine birkaç üreten şirketler içinde yine yabancı sermaye bağlantılı büyükler ağırlıktadır. Bunlar yanında kendi tiplerini yaratan orta boylu işletmeler de uluslararası rekabet içinde rahatlıkla yaşayabilirler ve AT kurallarına uyum sağlayabilirler.

24 - ÖLÇÜ TRAFOLARI konusunda teknoloji, kalite ve fiyat yönünden Türk sanayiinin rekabeti güçlüdür.

25 - ÖLÇÜ ALETLERİ konusunda ihtisaslaşmış orta boy firmalar da genelde önemli parçalarda ithalata bağımlıdır, esas rekabetin düşük kaliteli Uzak-Doğu mallarından geleceğini düşünmektedirler.

26 - RÖLELER VE KORUMA SİSTEMLERİ'ni bazı firmalar kendileri geliştirmekte ve bazıları da ithal ettikleri cihazları kullanmaktadırlar. Burada AR+GE çalışmaları büyük önem taşır, teknolojiye gelişmeden kopmamak önemlidir.

27 - A.G. HÜCRELER VE DOLAPLARINDA adına önem veren büyük firmalar kaliteye daha önem verirken, birçok küçük firma kaliteye önem vermeden, fiyat kırıp piyasada kalmaya çalışmaktadırlar.

28 - A.G. İÇ TESİSAT

MALZEMESİ, üretim kalitesine dikkat eden birkaç orta boyutlu fabrika dışında, yaygın olarak, kaliteye hiç önem vermeyen küçük işyerlerinde yapılmaktadır. Bu düşük kaliteli üretim, halkın alışkanlıkları ve kaliteye önem vermemesi nedeniyle yüksek ithalat karşısında da yaşamaya devam eder, kaliteli üretim ise, aksine sıkıntıya düşebilir.

29 - A.G. TESİSATLARINDA KULLANILAN BÜTÜN CİHAZLARIN, KAMU GÜVENLİĞİ BAKIMINDAN AT KARAR VE STANDARTLARINA BEŞ YIL İÇİNDE UYMA DURUMUNDA OLDUĞU UNUTULMAMALIDIR.

30 - Türk İZOLE TEL VE KABLO SANAYİİ yine birkaç büyük ve orta boy tesisin yanında birçok küçük, kaliteye ve normlara önem vermeyen tesisler oluşmaktadır. Büyük tesislerin kullandıktan teknoloji ve üretim kaliteleri Avrupa sanayiinden farklı değildir, Y.G. ve A.G. kablo üreten bu tesislerin uluslararası rekabette önemli sorunları olmaması gerekir. Küçük, normlara uymayan tesislerin, AT kurallarına uyum sağladıkça sıkıntıya düşmeleri gerekir.

31 - TÜRK ELEKTRO-MEKANİK SANAYİİ GENELDE SERBEST REKABETE ALIŞKINDIR.

Aslında, Türkiye elektromekanik sanayii pazan geçmişte pek te kapalı, korunmuş bir pazar değildir.

- Ülkemizde uygulanan, yatırımdan ve ihracatı teşvik politikaları, genel olarak ithalatı vergiden muaf tutmaktadır.

~ Genelde kamu kuruluşlarının ithalatı gümrüksüzdür.

- ve sanayi, büyük ve güçlü yabancı firmaların ülkemizde bulunan iştirakları veya fabrikaları ile zaten rekabet içindedir.

BU NEDENLE ELEKTRO-MEKANİK SANAYİMİZ ZATEN ULUSLARARASI REKABETE

AÇIKTIR VE BU ORTAMDA ÇALIŞMA GÜCÜ VE DENEYİMİ KAZANMIŞTIR.

32 - GENELDE GÖRÜŞMÜŞ OLDUĞUMUZ EMSAD ÜYESİ SANAYİCİLERİN BÜYÜK BÖLÜMÜ GÜMRÜK BİRLİĞİ İÇİNDE NORMAL KOŞULLARI DAHİLİNDE ORTAYA ÇIKACAK REKABETTEN FAZLA ÇEKİLMEDİKLERİNİ BELİRTMEKTEDİRLER.

Ancak, Fransa ve İtalya gibi, elektrik üretim ve dağıtımının tekelleştiği ve kendi ulusal sanayilerini korumakta olan ülkelere karşı korunmaları gerekecektir.

33 - ÇALIŞMALARIMIZDAN VE TEMASLARIMIZDAN AT TARAFINDAN NORMAL REKABET KOŞULLARININ BOZULMADIĞI ORTAMDA:

-- Büyük firmaların uluslararası rekabete hazırlıklarını tamamlamış oldukları görülmektedir.

~ Orta boy tesisler de genelde hazır dırlar, yönetimlerine biraz düzen ve AR+GE çalışmalarına önem vermeleri gerekebilir.

~ Çok yaygın olan hiçbir norma uymadan çalışan küçük sanayiinin sorunları olacaktır.